

С т а н о в и щ е

от доц. д-р Наско Иванов Атанасов, Институт по Биоразнообразие и Екосистемни Изследвания – БАН, член на научното жури, назначено с видоизменена заповед № РД 38-27/14.01.2022 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“

Относно: дисертационния труд на Николай Панайотов Долапчиев, асистент в Института по Биоразнообразие и Екосистемни Изследвания към БАН на тема: **Екологични ниши на вълка *Canis lupus L.* и неговите жертви в Осогово.**

Данни за докторанта:

Николай Панайотов Долапчиев е роден на 11.05.1978 г. в Сливен. През 2016 г. завършва университета „Проф. д-р Асен Златаров“ - Бургас след 2 - годишна магистърска програма по Управление на туризма, след което и втора магистърска програма „Екология и опазване на околната среда“ с дипломна работа „Условия за реинтродукция на рис (*Lynx Lynx*) в България.

След дипломирането си, през периода 2018-2020 г. е докторант по Зоология на гръбначните животни, професионално направление Биологически науки към катедра Зоология и антропология, Биологически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, а от януари 2021 г. е асистент в Института по Биоразнообразие и Екосистемни Изследвания към БАН.

Научните интереси на Николай Долапчиев са в областта на екологията, биоразнообразието, консервационната биология и възстановяване на застрашени видове.

Публикации:

Николай Долапчиев е автор на две научни публикации по темата на дисертацията. Едната е в специализирано международно списание, реферирано в ISI Web of Knowledge - Acta Zoologica. Bulg.(ISI IF(2019) = 0.354), публикувана online 10 January 2022, на която е първи автор, а другата е в Годишника на Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Биологически факултет, кн. 4, 2019 г.

Така докторантът отговаря на допълнителните критерии за „най-малко две приети за печат статии по темата на дисертацията, от които поне една в специализирано международно списание, реферирано в ISI Web of Knowledge или SCOPUS“ към критериите при придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ за професионално направление „Биологически науки и

биотехнологии”.

Участие в научни форуми: През тригодишния период на докторантурата Николай Долапчиев е участвал с постери и доклади на 6 научни конференции в България и чужбина.

Обща характеристика на дисертационния труд:

Дисертационният труд на Николай Долапчиев съдържа общо 124 страници, включително 25 фигури, 8 таблици, 7 приложения. Като цяло работата оставя добро впечатление, тъй като е написана стегнато, ясно, с добър научен стил. Цитираните литературни източници включват 180 източника, от които 23 на кирилица и 157 на латиница. Те са пряко свързани с тематиката на дисертационния труд. Общо 135 от публикациите са издадени през и след 2000 г. Техният брой показва, че докторантът познава добре изследвания проблем, отразен в съвременната научна литература, което му е дало възможност точно да се определят целта и конкретните задачи, а след тяхното изпълнение да се открият оригиналните приноси на проведените изследвания. От литературния обзор се добива представа за добрата информираност на докторанта, познаването на проблемите и способността за критично оценяване и използване на съществуващата информация при интерпретацията на собствените данни и изводи.

Темата на дисертационния труд на Николай Долапчиев е свързана с актуален изследователски проблем, с важна научна, природозащитна и практическа насоченост, отнасяща се до определяне влиянията на широк кръг от градиенти, оформящи екологичните ниши на три вида в Осоговската планина – европейския вълк и два вида негови жертви – дива свиня (*Sus scrofa* L.) и сърна (*Capreolus capreolus* L.).

Това прави темата на дисертацията както актуална, така и дисертабилна и е обоснована от автора чрез поставените в изследването цел и свързаните с нея седем основни задачи. Освен това са формулирани четири работни хипотези, чиито приемане или отхвърляне би позволило на докторанта да отговори на конкретните въпроси, свързани с целта на настоящия труд. Целта и задачите са ясно формулирани, представената методика е съобразена с тях, което е позволило успешното завършване на дисертационния труд. Докторантът демонстрира добри изследователски умения за планиране на проучването и подбора на подходящите обитания, методи и средства, свързани с това изследване.

Трябва да се подчертае също така, че темата на дисертационния труд изисква многостранни и задълбочени познания и практически умения в различни научни направления и дисциплини (зоология, екология, статистика с GIS-приложения и

моделиране, обработка и интерпретация на данни от фотокапани и др.). За това е допринесло и обучението, което той е получил при разработването на дисертационния си труд, за което без съмнение важен принос има научният ръководител.

Личен принос на докторанта:

Николай Долапчиев успешно се е справил с критичния анализ и обобщенията на данните, получени при използването на разнообразни методични подходи. В резултат на това са формулирани осем основни изводи, на базата на които са изведени и приносите на дисертационния труд. Резултатите, които се отнасят до трофичната ниша на вълка, сезонната и годишна плътност на сърната и анализът на индекса на селекция на вълка по отношение на жертвите му са по-скоро с потвърдителен характер. Останалите приноси, отнасящи се до честота на регистрация на трите вида и сравнението ѝ за дивата свиня и сърната в райони с присъствие на вълк и такива без него, периодите на затвореност на популациите на трите вида по години и сезони, изготвените модели на обитанието на дивата свиня и сърната през лятно-есенния период и ковариатите, които го определят, а така също и вероятността за регистриране според циркадната активност на трите вида и нивото на припокриване на активността им в Осоговската планина – всички тези приноси носят подчертано оригинален характер.

Автореферат и публикации:

Предложеният автореферат и справка за приносите обективно отразяват и резюмират съдържанието на работата и основните научни постижения. По темата на дисертационния труд са направени две публикации.

Заклучение:

Разработеният дисертационен труд от асистент Николай Долапчиев по съдържание, обем и структура отговаря на изискванията в Закона за развитие на академичния състав в Р. България и Правилника за неговото прилагане. Публикациите са в необходимия обем, и отразяват резултатите, получени при настоящото изследване. В заключение убедено давам своята положителна оценка и предлагам на почитаемото научно жури да присъди на Николай Долапчиев образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3 Биологически науки.

11.04.2022 г.

Изготвил становището:

Атанасов)

(доц. д-р Наско